

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Casvum Conscientiæ

Continens Praxim exactissimam De Censvris Ecclesiasticis, Aliisque
Poenis, & Canonicis impedimentis, in Septem Libros distributus ...

Sayer, Gregory

Venetiis, 1627

v. De causa efficiente excommunicationis, homine, & lege, & necessarijs
in homine, vt eam valide ferat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13883

in addit. 3. par. quæst. 24. art. 1. Bon. 4. d. 18. in ult. par. dist. 9. 6. Gab. 4. dist. 18. quæst. 3. artic. 3. dub. 6. Angel. verb. absolutio, 1. §. 2. Couar. in d. c. Alma. §. 12. numer. 5. qui alios in hanc sententiam refert, licet ipse met contrariam opinionem sequatur, de qua re quid sentiendum sit, nos fusius libr. 2. exponemus, ubi quæstionem hanc examinabimus.

De causa efficiente excommunicationis, Homine, & Lege, & necessarijs in homine, vt eam valide ferat.

Cap. V.

SYMMARIUM.

- 1 Efficiens causa excommunicationis est Homo, & Lex esse potest.
- 2 Iuristarum inter se dissentio de potestate excommunicandi.
- 3 Excommunicandi potestas a S. Petro in primis, ac alijs suis successoribus a Christo tradita est.
- 4 Duplex potestas a Apostolis, & eorum successoribus communicata est ordinis scilicet, & iurisdictionis.
- 5 Omnis, & solus iudex ecclesiasticus ius dicendi habens in foro exteriori, iure ordinario excommunicare potest.
- 6 Clericus esse debet, qui excommunicationis sententiam fert.
- 7 Apostoli in cæna Domini primum sacerdotes constituti sunt.
- 8 Clericus iurisdictionem ecclesiasticam habens, etiamsi solum primam tonsuram habeat, excommunicare potest.
- 9 Episcopus electus & confirmatus; licet sacerdos non sit, excommunicare potest.
- 10 Abbas electus & confirmatus, etiamsi sacerdos non sit, monachos suos excommunicare potest.
- 11 Vicarius Generalis episcopi, dum modo primam tonsuram habeat, excommunicationis sententiam ferre potest.
- 12 Clericus coniugatus nec excommunicare, nec beneficia, aut pensiones, absque speciali Papæ privilegio, recipere valet.
- 13 Laicus excommunicationis sententiam iure ordinario ferre non potest.
- 14 Laicum iurisdictionis spiritualis capacem sola consuetudo reddere nequit.
- 15 Laico facultas excommunicandi, aliasque censuras ferendi, a solo Summo Pontifice, non autem ab alijs ecclesie Prelatis, tribui potest.
- 16 Femina, nec excommunicare, nec censuram aliam ferre potest.
- 17 Femina ex Papæ privilegio excommunicare, & predicare potest.
- 18 B. p. primo nondum initiatus excommunicationis sententiam ferre nequit.
- 19 Iuridictio ecclesiastica ad excommunicationem ferendam necessaria est.
- 20 Subiectus alicui quoad iurisdictionem qui non est, excommunicari ab eo non potest.
- 21 Excommunicatio ratificari nequit, sed aut statim valet aut non valet.
- 22 Scipsum quis per sententiam excommunicare non potest, & quamobrem.
- 23 Paræ pari excommunicari, aut alia sententia astringi nequit, & quare.

- 24 Paræ quinam censeantur in hac materia.
- 25 Inferior superiorem suum excommunicare non potest, & quenam huius ratio sit.
- 26 Superior quis dicatur in presentis materia.
- 27 Episcopus Archiepiscopum suum non excommunicat, etiamsi in sua diœcesi, quæ tamē in eius Archiepiscopi prouincia est, delictum committat.
- 28 Archiepiscopus delictum committens in diœcesi, quam suus suffraganeus habet in Prouincia alterius Archiepiscopi, ab eo excommunicari potest, & quamobrem.
- 29 Episcopus iurisdictionem temporalem tantum habens in aliquos, excommunicare illos non potest.
- 30 Abbas Casinensis iurisdictionem spiritualem & temporalem in omnibus suis castris, & villis obtinet.
- 31 Excommunicare alium qui vult iurisdictionis usum impeditum non debet habere.
- 32 Suspensus ab officio tantum, quæ iurisdictionis sunt, valde exercere potest.
- 33 Excommunicatio ab excommunicato occulto & tolerato lata an valeat.
- 34 Occultè excommunicatus & excommunicare, & alios actus iurisdictionis valide exercere potest.
- 35 Excommunicatus publicus, publicum habens officium, valide excommunicare potest, dum modo non sit denunciatus excommunicatus, nec notorius clericus percussor.
- 36 Episcopus excommunicatus denunciatus, aut notorius clericus percussor, alium valide excommunicare nequit.
- 37 Vicarius Episcopi excommunicati, denunciati, & alium valide excommunicare non potest, & quare.
- 38 Excommunicatio ab inferiori lata, cui id a superiori suo prohibitum fuit, non valet.
- 39 Vicarius Episcopi, Episcopo in hostium potestate existente, excommunicare non potest.
- 40 Iudex recusatus, in recusantem excommunicationis sententiam ferre non potest.

Excommunicationis causa efficiens & homo est, & lex, vt superius dictum est, de quibus suo ordine dicendum est primo quidem de homine. Est aut non parua inter ipsos Iuristas in hac re controuersia, vt notat S. Bon. 4. d. 18. in ult. p. d. q. 3. Quidam n. dixerunt quod potestas excommunicandi solum est in episcopis. Alij vero dixerunt, quod non solum est in episcopis, sed et in Archiepiscopis, Archidiaconis, & Abbatibus, & alijs prelatiis. Tertij dixerunt, quod hoc competit his, & et Sacerdotibus parochialibus. Et certè licet in hac materia Canonistarum sit dicere, Quia, tamen Theologorum est dicere Propter quid, tanquam scientie superioris, & altioris, vt optime S. B. vbi supra notauit. Hoc igitur in primis manifestum est, & ab omnibus concessum, hanc excommunicandi potestatem a Christo acceptam esse, qui ea præ omnibus, & in primis Petro, ac alijs successoribus suis concessit, vt habetur in c. Quodcumque 2. q. 1. & c. Soli 2. q. 5. Nobis aut, de maior. & obed. & in Extr. Vnam Sancta. §. Est aut hæc auctoritas, & ibi gloss. de maior. & obed. & Bon. vbi sup. Vnde in Apostolis hanc eandem potestatem Episcopis tradidit, in quorum locum episcopi successores sunt, in nouo. d. 21. Sot. 4. d. 22. q. 2. ar. 1. cõcl. 1. ver. 2. ad probatur. Vgo. de eccl. cens. Part. 6. l. id quod euidenter superius ex Mar. 18. deduximus. Quia vero duplicis est potestatis cõcessio tradit Doc. S. Th. in addit. 3. p. q. 2. ar. 1. Alex. de Ales in 4. p. q. 22. m. b. 1. ar. 2. Bon. vbi sup. Dur. 4. d. 18. q. 4. n. 7. Scot. 4. d. 19. q. vnic. ar. 5. Gab. 4. d. 18. q. 2. ar. 1. No. 2. lo. Bach. 4. d. 17. ar. 2. Vnam ligandi & soluendi in foro p. antitanti, in quo agitur cõtra Deum, & hominē coram sacerdote, & de quo sacerdos nihil pot. verbo, vel signo manifestare alijs, Ad tẽā ligandi & soluendi in foro judiciali, in quo agitur cõtra hõis ad hominē, Vtiq. Excommunicandi potestas non ad primam potestatem, sed ad secundam spectat. id est excommunicatio non ad potestatem ordinis, sed ad potestatem iurisdictionis spiritualis & ecclesiasticæ fori judicialis exte-

rioris pertinet. ¶ Vnde iure ordinato omnis ille, & ſolus ille, qui eſt iudex eccleſiaſticus, & poteſtatem habet dicens in foro cōtētoſo eccleſiaſtico, excommunicare poteſt, quamvis ordinis poteſtatem non habeat. Hic cōmunis regula ab omnibus aſſignatur. S. Thom. Alex. B. n. Dur. & alij iam citati, & Pan. in c. Tranſmiſſam, num. 2. de elect. Hoſtienſis in Summa. Tit. de ſent. excom. §. quis poſſit. verſic. Nedum autem Felin. in c. dilecto. nu. 3. de maior. & obed. Martinus. Ledef. 2. 4. q. 24. ar. 1. Couar. in c. Alma mater. §. 1. nu. 1. de ſent. excom. li. 6. Nau. in Man. c. 27. num. 5. Henriquez lib. 13. de excom. c. 24. & eſt cōmunis omnium aliorum opinio, vt teſtatur Stephanus Coſta repet. in c. cum medicinalis, num. 44. & 45. de ſent. excom. lib. 6. Ex qua regula multa deduci poſſunt, quæ in ſequentibus afferemus.

Inter alia ¶ verò, in excommunicatione ad excommunicationem ferendam tria præcipue requiruntur, vt ex præſatis authoribus colligitur.

Primum eſt ordo ſaltem clericalis, id quod colligitur ex ca. 1. §. Maximuſ episcopus diſt. 96. & ibi gloſſa verb. laico. & eadem gloſſa cōmunitè recepta in c. Tranſmiſſam de elect. & ideo clericus eſſe debet qui eā ferre debet. Et licet gloſſa in d. c. 1. verb. præter. d. 96. velit non quemcūque clericum, ſed ſolum preſbyterum eſſe debere qui excommunicationem ferat, eo quod etiam preſbyter eſſe debet qui ab ea abſoluit arg. canonica. & ibi gloſſa in verb. preſbyter de ſent. excom. par. autem ligandi & ſoluendi poteſtas eſt. Alij tamen vt Pan. in c. Tranſmiſſam. nu. 2. & c. cum in c. Otis. §. inferiora nu. 4. de elect. Hoſt. in Summa. Tit. de ſent. excom. §. quis poſſit excommunicare. verſic. Nedum autem Felin. in c. dilecta filia. num. 3. de maior. & obed. Martin. Ledef. 2. 4. q. 24. art. 2. conſul. 5. Cou. in c. Alma mater. §. 1. nu. 1. Hugol. de eccleſ. cenſ. Tab. 1. c. 2. §. 10. nu. 5. docet ſatis eſſe, quod ſit clericus, etiã ſacerdos non ſit, dummodo tamen non excommunicet aut abſoluat eum ſolennitate, precibus, & alijs ceremonijs adhibitis, de quibus in c. cum aliquis 1. 1. q. 3. & in c. A nobis. 2. de ſent. excom. tunc ſacerdos eſſe debet, immo aliquando episcopus vt conſtat. Vnde fallitur Couar. qui in d. §. 1. nu. 10. dicit abſolutionē ab excommunicatione præſtari, & miniſtrari poſſe ab eo, qui Sacerdos non ſit, etiam ſi exhibenda ſit cum ſolum forma text. d. capit. A nobis. 2. Si vero ſine ſolennitate fiat abſolutio, aut excommunicatio, cōmunis & vera opinio eſt, excommunicare, & abſoluere poſſe clericum habentem iuriſdictionem eccleſiaſticam etiam ſi ſit nec preſbyter, nec diaconus ſit, nec ſubdiaconus, vt Couar. vbi ſupra, numer. 10. verſic. hæc diſtinctio, vbi ad hoc citat Hoſtienſ. in d. ca. A nobis 2. & in capit. ad aures. de Simon. ſylueſt. in verbo. abſolutio. 1. Notab. 3. verſic. Quintus, & alios, ¶ Id quod probari poteſt, quia Matth. 18. data eſt poteſtas excommunicandi, & abſoluendi ab ea Apoſtolorum iurisdictionem tunc Apoſtoli ſacerdotes non eſſent, ſed in cœna Domini primum ſacerdotes fuiſſent conſtituti, vt deſinit Concil. Trident. ſeſſion. 22. cap. 1. & can. 2. Sufficit ergo ordo clericalis, & neceſſario requiritur ad excommunicationem ferendam, non tamen quaſi excommunicatio eſſet actus huius ordinis clericalis id eſt primæ conſue: ſed quia hic ordo facit hominem capacem eccleſiaſticae iuriſdictionis, vt expreſſe Felin. in capit. dilecta filia. numer. 3. de maior. & obedient. & Couar. in d. §. 1. numer. 1. notarunt. Et ratio hæc eſſe poteſt, quia vt docet S. Tho. in addition. 3. partis. queſtio. 22. artic. 1. ad primum, ſententia excommunicationis quamvis in exteriori iudicio & foro promulgetur, quia tamen aliquo modo pertinet ad adiutum regni cœleſtis, ſecundum quod eccleſia militans eſt via ad triumphantem, dicitur Clauis iuriſdictionis, & ad Claves pertinet: vnde par eſt, vt non feratur excommunicatio niſi ab eo, qui clericus ſit, & idoneus ad eccleſiaſticam dignitatem conſequentiam, cuius ratione excommunicatio hanc ab ea abſoluendi poteſtas iure competit. Certum igitur ſit clericum eſſi preſbyter non ſit, dummodo iuriſdictionem eccleſiaſticam habeat, ſine ſolennitate excommunicare, & abſoluere poſſet. Quod autem Honorius Papa III. in d. capit. Canonica. de ſent. excomm. Militibus hoſpitalis Hieroſolymitani ſcribens, dicat permiſſū eſſe Prior, [quis preſbyter, vt audiuimus] inquit] eſſe

debet. Iſdeſo dicitur, quia inter milites is prior fortassis laicus eſſe poſſet, & tunc abſoluere non poſſet cum nec laicus abſoluere, nec excommunicare poſſit. Et hoc fundamento multa inferuntur.

Primo inferitur Clericis habentem iuriſdictionem eccleſiaſticam poſſe excommunicare, etiam ſi ordinem ſacrum non habeat ſed ſolum primam tonſuram. ita colligunt auctores prædicti ex capit. Tranſmiſſam, de elect. vbi Coſtellinus III. id manifeſte ſatis inſinuat. fauer. S. Tho. in ad diſt. 3. part. queſtio. 22. artic. 1. ad 1. Richard. diſt. 18. art. 4. queſt. 3. Sotus 4. diſt. 2. queſtio. 2. artic. 1. verſic. Nominè autem. Martin. Ledef. 2. 4. queſtio. 24. art. 2. Sylueſt. verb. excommunicatio 1. num. 6. Couar. in relect. capit. Alma mater. 1. part. §. 1. num. 1. & 10. Natar. in Man. c. 27. num. 5. Henriquez lib. 13. c. 24. §. 1. Quia excommunicatio non eſt actus ordinis ſacri, ſed iuriſdictionis. Vnde.

Secundo inferitur, Quod episcopus electus & confirmatus licet non ſit Sacerdos, poteſt excommunicare. Sic expreſſe habetur in capit. Tranſmiſſam, & ibi Panormitan. numer. 2 qui expreſſe docet, non Sacerdotem poſſe excommunicare, & ab ea abſoluere, cum ad hæc ſatis ſit iuriſdictione eccleſiaſtica. Et idem tenet Ioan. Andr. in capit. Dudum. c. de electio. Rich. 5. diſt. 17. art. 4. queſt. 3. Ledef. 2. 4. queſt. 24. artic. 2. ¶ Henriquez. vbi ſupra in annot. litera C. Et ita etiam electus in Abbateſſam & confirmatus etiam non ſit Sacerdos, excommunicare poteſt monachos ſuos ex Richard. citat. & alij Prælati etiam non episcopi eandem ſententiam cenſure in ſubditos exercent, vt colligit Panormitan. vbi ſupra, ex cap. cum ab eccleſiaſticum de officio. ordin. & in c. Sicut de Simon. & in ca. cum in eccleſijs, de maior. & obed. Et vicarij generales episcoporum quãvis Sacerdotes non ſint, excommunicare poſſunt, & abſoluere a cenſuris dummodo primam tonſuram habeant, ex Ledef. 2. 4. queſt. 24. artic. 2. Henriquez. lib. 3. de excomm. cap. 24. §. 1. litera C. in annot. Ratio horum omnium eſt: quia poteſtas excommunicandi iure competit eis, qui habent iuriſdictionem eccleſiaſticam ordinariam in foro exteriori, etiam ſi ſint episcopis inferiores. arg. d. capit. cum ab eccleſiaſticum de officio. ordin. & c. ſicut cui. de Simon. ¶ Ad id autem Henriquez, clericos coniugatos cenſuram excommunicationis ferre non poſſe, vt colligitur ex cap. 1. de cler. conjug. lib. 6. in fine: ſicut nec beneficia, aut penſiones recipere poſſunt niſi ex ſpeciali Pape privilegio, & ſicut Concil. Trident. ſeſſ. 23. de reform. capit. 6. ſicut nec tales episcopi. Vicarij eſſe poſſunt, ex gloſſa in dict. capit. de cleric. coniug. lib. 6. & habetur in capit. in nou. 16. queſt. 7. Panorm. in cap. ſane. de cler. coniug. & in capit. 2. num. 12. de iudic. Couar. in c. Alma mater. 1. num. 3. de ſent. excomm. lib. 6.

Tertio inferitur, Quod laicus ſtando in iure humano nec excommunicare, nec vllam aliam cenſuram ferre valet, gloſſa in capit. Bene qui dem. verb. præter Romanum diſt. 96. & facit cap. in noua. 16. queſt. 7. Panorm. in ca. ab excommunicatio numer. 6. de reform. Couar. vbi ſupra, nu. 3. Ledef. 2. 4. queſt. 24. art. 2. conſul. 5. Vgol. de eccleſ. cenſ. Tab. 1. c. 2. §. 10. num. 1 & 2. cum vt dictum eſt, eam ferre ad iuriſdictionem ſpiritualis non pertineat gloſſa cōmunitè recepta in capit. Tranſmiſſam. de elect. laicus autem ſpiritualis tractare non poteſt ca. decernimus, de iudic. & ibi Panorm. numer. 1. & 5. & eccleſia Sanctæ Mariæ, & ibi gloſſa in verb. etiam religioſis & Panorm. ibi num. 5. de conſtit. ¶ Immo vt notat. Panorm. in cap. fin. de conſuetud. num. 15. & in c. Maſſana. num. 7. de elect. nec ab ipſis iuriſdictione huiusmodi ſpiritualis conſuetudine acquiri, aut præſcribi poteſt, conſuetudo enim laicum capacem ſpiritualium non reddit: arg. cauſam de præſcript. Hinc purè laicus episcopi Vicarius eſſe non poteſt, capit. in noua. 16. queſtio. 7. Panorm. in d. c. cauſam & in c. decernimus num. 12. de iudic. vbi dicit eſſe communem DD. opinionem. Ledef. 2. 4. q. 24. art. 2. conſul. 4. Couar. in cap. Alma mater. §. 1. numer. 3. de ſent. excomm. lib. 6. & late probat Iacobus Sbroz. 2. 1. de Vicar. episcopi. queſt. 3. 1. num. 1. & 2. & queſt. 37. numer. 4. Dixi, ſtando in iure humano, quia ſtando in iure Diuino, ut purè laicus ex Ledef. vbi ſupra conſul. 5. poteſt ex commiſſione Pape excommunicare. tum quia

prima tonsura, & ut quidam volunt, ordines minores, non
 sunt de iure *Diaino*, & proinde cum vir ille, qui habet hu-
 iusmodi ordines minores, aut tonsuram ex commissione
 vel etiam ex officio, si electus sit episcopus, & confirmatus
 excommunicare possit, utique poterit laicus ex Papa com-
 missione excommunicationis censuram ferre, tam, quia
 cum solo iure Pontificio causum sit, ut iurisdictione ecclesia-
 stica a solis clericis exerceatur; de cetero, de iudicio
 iuri Papa non subijcitur, potest etiam facultatem laicis des-
 legare, nimirum, ut & excommunicationem ferre, & ab ea
 vicissim absolueret queant glossa in ea bene quidem, ver-
 praeter Romanum, dist. 96. Panor. in ecclesia Sanctae Ma-
 ria, num. 5, de constitut. & in c. ab excomm. n. 1. articulo, num. 6,
 de rescrip. & in c. Massana, num. 2, de elect. & in c. Canonica,
 num. 3, de sent. excom. Ledit. Couar. & Vg. A. de
 didi autem laicum hunc facere posse auctoritate Papae, non
 enim iure Canonico ita uti sit, ne ecclesiastica iurisdictione
 a laicis exerceatur, d. e. de cetero, de iudicio, quia iuri pos-
 sitio praest. arg. c. proposuit, de concess. praeben. non autem
 episcopi, & multo minus alij Praelati, qui iuri communi subie-
 cti sunt, eique derogare nequeunt arg. c. l. de c. fin. de con-
 stitut. & arg. c. in ferio, dist. 21, & c. cum inferior, de maior.
 & obed. illis facultatem hanc excommunicandi tribuere
 valent, gloss. in c. Bene quidem in verb. praeter Romanum,
 dist. 96. & in c. de iud. verum in verb. Ducit, dist. 32. Pa-
 nor. in d. c. Canonica, num. 3, de sent. excom. Vgol. vbi su-
 pra, & est communis sententia DD.

16 *Quarto* infertur, Fortiori Feminam excommunicare
 non posse, licet enim ratione dignitatis ecclesiasticam, qua-
 dam iurisdictionem quoad correctionem & administra-
 tionem obtinere possit, ad electa, de maior. & obed. quia ta-
 men excommunicatio ad Claves pertinet, & ordinem ter-
 quirit, cuius feminam secundum omnes incapaces sunt, con-
 sequenter, nec excommunicare, nec ab excommunicatione
 absolueret valent, ita glossa in c. dilecta, in verb. iurisdic-
 tionem, de maior. & obed. & in c. de maior. talibus, in verb.
 per episcopum, de sent. excom. Panor. in d. c. dilecta, nu-
 3. Decius in reg. i. de reg. iur. num. 41. Anton. 3. par. tit. 17.
 c. 2. de test. 21. q. 2. art. 2. de cons. 3. Navar. in Man. c. 27.
 num. 6. & tom. 2. de off. iud. 73. tit. 1. de sent. excom. Couar.
 in cap. Alina mater, §. 1. num. 3, de sent. excom. Hen-
 riquez lib. 3. de pot. sententia, c. 2. §. 3. & lib. 3. de excom. cap.
 24. §. littera B. Vgol. de eccles. cens. Tab. 1. c. 2. §. 7. num. 6.

17 3. qui citat alios. Et quamvis Ledit. vbi supra, putet fe-
 minam etiam ex commissione Papae excommunicari non
 posse, & facit Couar. vbi supra, alij tamen ut Palud. 4. dist.
 19. q. 1. art. 2. & Henriquez vbi supra, lib. 3. c. 24. §. littera
 B. putant posse ex Papae iurisdictione quibus assentire, Vgol. cit.
 qui pro hac sententia affert Anton. in tract. de suspensio-
 ne cap. de causa efficiente & Achill. in verb. excommuni-
 catio, num. 24. Quia licet facultas ferendi censuras, ad cle-
 ricos pertineat, quia tamen ab ordine non pendet, (tunc
 enim nec a Papa facultas feminam tribui possit) sed satis
 est ut quis iurisdictionem habeat, consequenter Papa, qui
 huic iurisdictioni, & iuri praest. arg. c. proposuit, de con-
 cess. praeb. non autem inferiores ecclesiae praelati, facultate
 hanc feminis concedere poterit. Posse autem feminam ex
 Papae privilegio excommunicari, sicut & praedicare con-
 cedit etiam Navar. vbi supra, consil. 73. in fine de sentent.
 excom.

18 *Quinto* infertur, Non baptizatum excommunicare non
 posse, cum talis clericus esse non possit, excommunicatum om-
 nium sententia, & colligitur ex c. 2. & 3. de presbyt. non
 ordinato & in particulari id docent Henriquez lib. 3. de
 poenit. c. 2. §. 5. & lib. 3. de excom. cap. 24. in annot. littera
 A. & Vgol. de eccles. cens. Tab. 1. c. 2. §. 9. Vnde in c. cum
 sit nimis absurdum, & c. ex specialitate iuris prohibiti-
 est, ne iudex iurisdictionem etiam profana in Christianos com-
 mittatur. Addit tamen Vgol. vbi supra, Papam posse illis
 hanc facultatem concedere, quamvis id minime deceat.

19 *Secundum* quod ad excommunicationem ferendam re-
 quiritur, est iurisdictione ecclesiastica in foro exteriori. Et
 enim ex communi omnium consensu excommunicare, &
 alias censuras ferre, & ab eis absolueret, ad iurisdictionem
 pertinet. Sic ex Scholasticis docent S. Thom. in addit. 3. p. 1.

q. 22. art. 1. Halesis par. 4. q. 22. memb. 1. ar. 4. Bon. 4. dist.
 18. in vii. par. dist. q. 3. Dur. 4. d. 18. q. 4. num. 7. Rich. 2. dist.
 18. art. 4. q. 2. & 3. Thom. de Argenti. 4. d. 19. artic. 4. in fine q.
 Gabr. 4. d. 19. q. 2. art. 2. conclus. 4. Martinus Ledesin. 2. q. 24.
 art. 1. Sorus 4. d. 21. q. 2. art. 1. Henriquez lib. 13. de ex-
 com. c. 24. Et ex Canonistis post glo. communiter recepta
 in ca. Transmissam, in verb. de talibus, de elect. Panor. ibi
 num. 2. Couar. in c. Alina mater, §. 1. num. 1. de sent. ex-
 com. lib. 6. qui id colligit ex ca. cum ab ecclesiasticis, de ob-
 fic. iudic. ordin. vbi id docent glossa in ver. ecclesiastica sen-
 tentia, & Panor. num. 4. 5. & 6. Navar. in Man. c. 27. num.
 5. Vgol. de eccles. cens. Tab. 1. c. 2. §. 1. Steph. Cozza, repet.
 in rubr. de sent. excomm. numer. 15. & 16. & in cap. cum
 medicinali iudicio, num. 4. lib. 6. & alij. Ex quo etiam fun-
 damento multa colligi possunt.

20 *Primo* colligitur, Neminem posse excommunicare, aut
 aliquam aliam censuram ferre in aliquem qui sibi non est
 subditus ut habetur in cap. A nobis, 1. & ibi glossa in verb.
 Non nisi subdit. & Panor. ibi, num. 1. de sent. excom. quod
 procedit sine excommunicatione ab homine, sine a iure &
 ita ut lata fuerit arg. c. fin. de constitut. lib. 6. cum statuta
 & leges ferre iurisdictionis sit. Vnde lata in non subdi-
 tum, nulla est, c. P. & G. de offic. & potest. iud. deleg. & ibi
 Panor. num. 6. adeo ut quamvis postea rata haberetur a
 proprio iudice, tali tamen ratificatione non conualescit
 ex glo. in ca. verb. R. ita, q. 2. Innoc. num. 6. & Panor. in
 19. in c. prudentia, in de off. & pot. iud. deleg. Pisanello verbo
 excommunicator, §. v. ut iurisdictionem, quia quod
 nomine meo gestum non est, ratum habere non possum,
 ut habetur in reg. Ratum de reg. iur. lib. 6. & quia cum ta-
 lis sententia iniuriam nullam esset ex defectu iurisdictionis, non
 potest rata haberi, quia quod nullum est, ratificari non po-
 test, l. quod in initio, ff. de reg. iur. Huic accedit, quod senten-
 tia excommunicationis eius naturae & conditionis est, ut
 pendere non possit, sed aut statim valeat, aut non valeat, arg.
 c. pastoris §. fin. & ibi gloss. in verb. excom. secum trahas
 de appel. & c. is qui, de sent. excom. lib. 6. ideoque ratificari
 nequit postea vel a proprio iudice, vel ab ipsis partibus,
 prout fufius declarat Vgol. vbi supra §. 1. num. 8. & seq.

21 *Secundo* colligitur, Neminem posse excommunicare, seipsum
 ita S. Thom. in addit. 3. p. 2. art. 4. Gab. 4. d. 18. q. 2.
 art. 2. conclus. 3. Coroll. 1. Ledesin. 2. q. 24. quest. 2. art. 4. Sorus 4.
 dist. 22. q. 2. art. 2. c. onetof. 1. Navar. in Man. c. 27. numer. 6.
 Vgol. cit. §. 1. Cuius ratio est, quia cum ut dictum est, ex-
 communicate a ius sit iurisdictionis, in quo exercere
 necessarium est, ut vnus superior sit, alter vero inferior & subie-
 ctus, arg. cap. inferior, dist. 2. 1. & ibi gloss. in verb. inferior,
 & arg. c. cum inferior, de maior. & obed. requiritur omni-
 no ut alius sit qui excommunicat, & alius qui excommuni-
 catur; ideoque cum sibi ipsi quis inferior, & superior esse
 nequeat, nec qui sibi in seipsum ullam censuram ferre
 valet. Vnde deducit Navar. vbi supra quod episcopus, qui
 excommunicat generaliter quemcumque furantem, aut lu-
 dentem, si tamen ipse id fecerit, non erit excommunicatus
 sed si episcopus solus esset denunciator excommunica-
 tionis Papae, aut alterius sui superioris, incurreret excommuni-
 cationem. Et hinc etiam infertur, quod si superior
 mandet alicui praelato, ut excommunicet omnes benefi-
 cium habentes qui non soluerunt procuracionem suam, ip-
 se qui mandatum hoc habet, seipsum excommunicare non
 potest, quamvis nec ipse procuracionem soluerit. Esset enim
 hoc exercere iurisdictionem in seipsum, quod non potest,
 ita Ancharan. & Calderin. quos refert & sequitur Mar. S.
 c. sen. in cap. A nobis, 1. de sent. excom. q. 2. art. 2. 1. 2. 3. 4. 5.

22 *Tertio* colligitur, Patrem non posse a pari censuram excom-
 municationis, aut aliqua alia censura attingi, ita S. Thom.
 Gab. Ledesin. Sorus Navar. & Vgol. vbi supra ultimo loco
 allatis, & Richard. 4. dist. 18. art. 5. quest. 1. Quia excommuni-
 catio est actus iurisdictionis, at vero pater in patrem iurisdic-
 tionem non habet, in cetero, §. Quamuis & ibi Panor.
 num. 4. de elect. Pater autem hoc in loco intelligitur
 illi qui eadem in re patrem iurisdictionem habent. Quia
 vis enim alij in rebus, ut pote dignitate patris, sine iurisdic-
 tione eorum iurisdictionem haberet in alterum, is utique
 illum alterum excommunicare posset. Hinc fit, ut si duo
 vicarij

vicarij ab Archiepiscopo pari auctoritate constituerentur (quod fieri potest, arg. c. Romana, & cap. venerabilibus, §. porro, de sent. excom. lib. 6.) alter alterum nequaquam excommunicare valet, etiam si vnus eorum delictum committat, prout Felin. in ca. prudentiam, num. 4. & Vgol. vbi supra, §. 1. num. 21. testantur, cui fauet Panorm. in c. innotuit, numer. 4. de elect. vbi ait ex hac regula in ferri, quod si aliqui puta germani sint Domini alicuius ciuitatis, non potest vnus alium iudicare.

25 *Quarto* colligitur, A fortiori inferiorem excommunicare, aut aliqua alia censura superiorem suum obligare non posse, ita expresse omnes citati in corollario 2. & Richard. 4. d. 1. §. art. 5. q. 1. & hoc est defectu iurisdictionis, arg. cap. inferior, d. 21. & c. cum inferior, de maior. & obed. & glos.

26 & DD. ibi. Is autem hoc in loco superior intelligi debet, non qui maiorem iurisdictionem habet alio, sed qui inferiori praestit, in eumque iurisdictionem habet, Qui enim maiorem alto iurisdictionem habet, si tamen in eum iurisdictionem non habeat eius superior non est dicendus. Vnde nec episcopus Archiepiscopum, nec hic Patriarcham, nec iste Papam excommunicare, aut alia quavis censura irretire non modo per sententiam, sed neque per statutum suum valet; adeo, vt quauis Archiepiscopus in Episcopi diocesi delictum committeret, ab eo tamen excommunicari non potest; prout DD. & late Panormitan. in c. cum inferior, de maior. & obed. docent. * Quamuis enim in diocesi episcopi sit & non sua, si tamen intra prouinciam sua delictum aliquod committat, ob quod episcopus, excommunicationis sententiam tulit, quia in ea prouincia semper Episcopi superior esse censetur; proculdubio ex defectu iurisdictionis excommunicationis sententiam in illum episcopus ferre non potest, vt Felin. & Panorm. id. d. c. cum inferior, de maior. & obed. & idem Panorm. in cap. fin. de rap. & Ioan. Andr. in cap. euilicet, de reg. iur. li. 6. & Vgol. de censuris eccl. Tab. 1. cap. 2. §. 1. numer. 2. 1. & alij testantur, de qua re videndus est Archid. in cap. 2. de constitut. lib. 6. Sic etiam si Archidiaconus habeat iurisdictionem coercendi delicta, & excommunicandi intra certos limites; si episcopus proprius inter eos delinquit, ab eodem excommunicari non potest, cum inferior superiorem suum ligare nequeat, episcopus autem censetur *Pater inferiori clericorum*, vt ait Sanctus Hieronymus epist. 2. ad Nepotianum, & habetur in cap. esto subiectus distinct. 9. absolum autem est, vt filius habeat potestatem in parentem.

27 *Erbescit enim lex filios parentum castigatores excipere.* Vt dicit text. in Authent. de nup. in §. Sed quod sanctum. Dixi vero Episcopum proprium delinquentem intra territorium sui Archidiaconi habentis potestatem ferendi censuram contra delinquentes ibi, & excommunicantis omnes ita peccantes, non incurtere sententiam excommunicationis a suo Archidiacono lata; secus si alienus episcopus ibi delinquat, quicquid Hostin. c. penult. de maior. & obed. contrarium dicat; verior tamen & communior opinio quam Innoc. & Panorm. ibidem amplexati sunt, docet, talem episcopum extraneum excommunicatum esse; nam ratione criminis perdit privilegium suum, in Auth. Quia in prouincia. C. vbi de crim. agi oportet. Nam ex quo Archidiaconus habet territorium distinctum, recipit potestatem coercendi delicta omnium, pro quo bene facit. l. 3. ff. de offic. praesid. vbi dicitur quod in alieno territorio praeses censetur priuatus, & idem docet Ioan. Andr. in dicto ca.

28 penultimo, de maior. & obedien. Eodem modo si episcopus suffraganeus ex Papa dispensatione haberet episcopatum extra illam prouinciam, & in ea suus Metropolitanus & Archiepiscopus delictum committat, potest ab illo episcopo Suffraganeo excommunicari, vt Panormitanus, & Felin. in d. cap. penultimo, de maior. & obedien. tradunt, quos sequitur Vgol. de cens. eccl. Tab. 1. cap. 2. §. 1. 4. num. 3. & ratio est: quia Archiepiscopus in alterius diocesi, quae in sua prouincia non est, non vt Archiepiscopus, sed vt quiuis alius episcopus, & vt persona priuata censetur, arg. d. l. 3. ff. de offic. praesid. & suffraganeus non est in alio episcopatu extra illam prouinciam, vt suffraganeus, sed vt alius episcopus; certum autem est, quod alius episcopus potuisset punire illum Archiepiscopum, ex quo non est suf-

fraganeus suus, vnde cessat in hoc casu superioritas Archiepiscopi in alterius prouincia quoad iurisdictionem, arg. leg. si. ff. de iurisd. omnium iud. & c. fi. de constitut. lib. 6. & notat Ancharanus in Clem. 1. de foro compet. & proinde ab eo puniri, & excommunicari potest. Quicquid tamen in c. cum inferior, num. 1. vers. Immo plus de maior. & obed. & Arch. d. in c. 1. de fin. 3. q. 6. & Imol. in eod. capitulo cum inferior numer. 31. contradicant, & nostram opinionem confirmat Panorm. vbi supra, quia videmus simile quid in delegato Pape, qui licet sit minor, potest tamen auctoritate delegati excommunicare suum maiorem, vt in c. d. n. 2. & ibi Panorm. num. 3. de offic. & potest. iud. deleg. Vnde diuerso respectu potest quis esse superior, & inferior, & maior, & minor, cum capella, & ibi glossa, de priuileg. vnde a fortiori Archiepiscopus committens delictum in diocesi alterius Archiepiscopi, ab episcopo loci puniri, & excommunicari potest, sic glossa in c. si qui episcopi, & ibi glossa in verb. Dignitate distinct. 92. Immo, & Patriarcham non suum in hoc casu delinquentem, excommunicari posse ab episcopo docet Vgol. vbi supra num. 4. secutus Anchar. in Clem. 1. num. 2. de foro compet.

29 *Quinto* colligitur, Quid dicendum sit, quando Praelatus non habens iurisdictionem temporalem in Castro, vel villa, laeum alio loco, seu inter aliquos, qui alias non subditi sunt iurisdictionis spiritualis vt est videre in episcopo Papiensi, qui certas terras sibi subiectas habet, quoad temporalem iurisdictionem, vt est terra Casolara, & Rosachis, & tamen non habet ibi iurisdictionem spiritualem, quia Casolara subest Archiepiscopo Mediolani, & Rosachum episcopo Vercolensi, an scilicet iste Praelatus possit in praedictis villa censuram ecclesiasticam, & sic mandare illis sub poena excommunicationis, cum alias ibi habeat merum, & mixtum imperium; Ex fundamento enim posito dicendum est, quod illos excommunicare non possit, sed procedat contra eos, vt iudex secularis mandando sub poena, & multando. Ratio est; quia talis excommunicandi potestas spiritualis est, non temporalis; cetero ergo spirituali in eo loco, licet alias habeat temporalem respectu suae diocesis, excommunicare non potest. Secus esset, si quis vtraque potestatem haberet, prout multi episcopi habent vt Amole episcopus in Bagnate homines. Et Abbas Casinensis qui vtraque iurisdictionem in omnibus suis castris, & villis obtinet, quia tunc vtrique gladio, & spirituali, & temporali pro arbitrio suo vti potest, arg. c. dilecto, de sent. excom. lib. 6. & c. per venerabilem, vers. ad autem in patrimonio, qui filij sint legitimi in antiquo, c. si duobus, de appell. c. Romana in fine, de appell. lib. 6. Host. in Summa §. Quis possit excommunicare, vers. Nedium autem ius ibi, quod si aliquis praelatus habeat iurisdictionem temporalem, Ioan. de Lignano, de cens. eccl. §. octauus incipit. Syll. quest. verb. excommunicatio. 1. num. 6. vers. Nec praelatus habens, §. Anton. 3. par. tit. 24. cap. 7. Steph. Costa repet. in cap. cum medicinalis, num. 30. de leat. excom. lib. 6. Vgol. de episc. cen. Tab. 1. c. 2. §. 1. num. 3. & 4. qui alios tenet; Angelica, verb. excommunicatio. 1. §. 5. Pisanella in verb. excommunica-

30

ADDITIO

* Adde, Eandem sententiam sequitur Aut. de Matr. in c. 2. num. 32. de constit. in 6. & Reginald. in suo Praxi fori Penitentialis lib. 9. cap. 8. sect. 2. num. 141. asserentes Archiepiscopum non ligari statuto Episcopi suffraganei, in cuius Diocesi contrauenit, quamuis aliud esset, si delinqueret extra suam prouinciam. Contrariam tamen tenuerant plerique antiquiores, quos refert Butr. vbi sup. & Vgol. in loco sic per Auctorem allegato & ex recentioribus in eandem sententiam terunt Angelus, Ex communi. num. 12. & Henriquez lib. 13. c. 25. num. 3. lit. Q. Quorum quidem opinio praeter eas rationes, quas contra ipsam profert praedicta communis opinio, valde impugnatur per nouam Concil. Trid. dispositionem sess. 13. c. 8. de reform. vbi cause Episcoporum grauiores coram Romano Pontifice refert, ac per ipsum terminari mandantur.

municator, §. praelatus.

31. *Tertium*, quod necessarium est ad ferendam excommunicationem, est, vt vsus iurisdictionis non sit impeditus; ad excommunicandum enim requiritur potestas libera, & non ligata. Si ergo iudex, qui censuram ferre vult, aut excommunicatus denunciatus, aut notorius clerici percussor sit, aut etiam ab officio, seu iurisdictione suspensus, vel hereticus, aut schismaticus sit, proculdubio excommunicare non potest, & si excommunicet, non valet excommunicatio: & ratio est: quia hi omnes iurisdictione, eiusque vsu priuati sunt, & colligi videtur ex cap. Audiuimus, 34. quæst. 1. & glossa, in Summa 24. quæst. 1. & cap. exceptionem, de exceptionibus, in fin. & cap. ad probandum, vbi Panormi. num. 2. 11. & 20. & de sentent. & re iudic. ex Theologis S. Thom. in addit. 3. par. quæst. 22. artic. 3. Richard. 4. distinct. 18. art. 4. quæst. 2. Gabr. 4. distinct. 18. quæst. 2. artic. 2. conclus. 3. Martinus Ledesm. 2. 4. quæst. 24. art. 3. Sotus, 4. distinct. 22. quæst. 1. artic. 1. conclus. 3. Henriquez lib. 1. 3. de excom. capit. 24. §. 4. ex Canonistis, Nauar. in Manuali, cap. 27. num. 7. fauet Couar. in cap. Alma mater, num. 4. de sentent. excommunic. li. 6. Angelica, in verb. excommunicatio, 1. §. 4. & excommunicatio 3. §. 2. Pisanella verb. excommunicator in fine, & ver. excommunicatio, 1. §. in quibus casibus, Tabiena. verb. excommunicatio, 1. §. vndecimo, & hoc certum est de excommunicato nominatum, seu denunciato, & idem de suspensio a iurisdictione; dixi suspensio, a iurisdictione, quia vt colligitur ex S. Tho. & Soto, vbi supra, suspensus ab ordine, tantum, ea quæ ordinis sunt, exercere nequit, puta celebrare diuina, & similia; sed poterit ea, quæ iurisdictionis sunt, vt dare præbendam, & excommunicare, quia hoc iurisdictionis est, cap. transmissam, de elect. & cap. Si celebrat, de cle. excom. ministr. Suspensus autem ab officio, quicquid glos. in d. cap. Audiuimus, in verb. Quia excommunicatus, Richard. & Gabr. supra contradicant, ea quæ iurisdictionis sunt exercere non potest, ex glos. in cap. dilectus, in verb. A suspensio, & Pan. ibidem, de consuetud. vt latius lib. 4. cap. 5. num. 2. & 3. dicemus.

32. *Dubium* * solum est inter DD. an excommunicatio lata ab excommunicato occulto, & tolerato, liget, & rata sit? In qua re glos. in c. infamis, §. tria, in verb. dum putaretur, 3. q. 7. aut sententiam excommunicationis eius, qui publicè habetur pro non excommunicato; occultè tamen excommunicatus est, esse nullam, & in c. fin. in verb. excommunicato, de ord. ab episc. qui renun. episc. & Panorm. ibi num. 4. quorum ratio est; quia cum sit extra ecclesiam, aliù extra ecclesiam ponere non potest, 24. q. 1. c. audiuimus: vbi etiam id docent glossa, & Archid. in d. c. audiuimus. Ant. de Butr. in c. ad probandum, de re iudic. & in c. scicitatus, de rescrip. vbi etiam Imola, idem docent Hostiens. & Ios. Andr. in cap. pia. de except. lib. 6. & Calderin. in dispu. quæ incipit, excommunicatus; & in c. ad probandum, de sent. & re iudic. vbi Panorm. num. 15. & in c. veritatis, num. 43. de dolo, & contumac. ait hanc esse communem opinionem, referens prædictos auctores, & Couar. in c. alma mater, §. 11. num. 4. verfi. Quinto, de sent. excom. lib. 6. ait hanc sententiam esse magis communem, vbi refert Anch. & Francum in d. c. pia. & Anto. & Imol. in d. c. scicitatus, & Pau. Eleazar. in c. si celebrat, col penult. de cler. excom. ministr. & alios, Ledesm. etiam 2. 4. q. 24. art. 3. hanc sequitur sententiam, tum ob rationem glossæ, & Panor. allatam, tum, quia excommunicatus priuatur iurisdictione, vt patet ex d. c. audiuimus, 24. q. 1. quæ tamen est necessaria ad excommunicandum. Moneat tamen præfati auctores, & exprefse Ledesm. vbi supra, & etiam alii omnes, vt testatur, Panormi. in dicto cap. veritatis, num. 43. seruandam esse talem sententiam quousque cõter illum iudicem fuisse excommunicatum, ob scandalum, & ne sequatur aliquis ecclesiasticæ potestatis contemptus. Quod si illi obiciat, quod occultè excommunicatus sibi subditos absoluens, vere absoluit, & tenet absolutio. ergo & excommunicatio lata ab excommunicato occultè ligabit, negat consequentiam, quia absoluerit in foro penitentiæ est in fauorem penitentium: at vero quod occultè excommunicati sententia liget in foro exteriori, est in fauorem excommunican-

tis. Non intendit autem ecclesia releuare excommunicatum; vnde nec releuatur in Concilio Constantensi, & ita quomodocunque excommunicatus sit, non poterit validè excommunicare, etiam si non sit nominatim denunciatus, nec notorius clerici percussor.

34. Alij tamè excommunicationem ab occulto excommunicato, & tolerato latam, validam esse docent, si aliis illi hoc ex officio publico incumbat: sicut etiam & alij actus iurisdictionis ab eodem facti ratione publici officii valent, ita Innoc. in cap. si verè, de sent. excomm. & Fel. ibi num. 7. & in c. ad probandum, de sent. & re iudic. num. 7. Panorm. sibi contrarius, in c. ab excommunicato, num. 8. de rescrip. & in cap. veritatis, num. 43. de dolo, & contumac. & in dicto cap. ad probandum, nu. 15. in quibus omnibus locis, ait hanc opinionem esse veriorem, & tutiorem, Palud. 4. dist. 8. q. 2. art. 3. Sotus, 4. dist. 22. q. 2. art. 1. verfi. dubium autem est Nauar. in Manuali, cap. 27. nu. 7. Couar. in cap. alma mater, 1. par. §. 7. num. 9. verfi. Quid autem respondendum, & §. 11. num. 4. verfi. Quinto patet, de sent. excomm. lib. 6. qui alios citat, & affirmat hanc opinionem sibi veriorem videri. Vgol. de eccl. cens. Tab. 1. cap. 3. & probari potest ex d. c. ad probandum, vbi dicitur, quod sententia lata a publicè excommunicato, nullius sit valoris, vnde colligitur, quod si non sit publicè excommunicatus, erit valida sententia, & ligabit; & fauet glossa in d. cap. ad probandum, in verb. innodatus, & pro hac sententia facit praxis Curia. Deinde, quia excommunicatio ad iurisdictionem, & officium publicum spectat; vnde nõ censetur ecclesia iudices vsu iurisdictionis priuare, quousq; excommunicatos esse constat. Et certè, nisi hoc ita esset, sequeretur in rep. Christiana magna perturbatio, maxime si quis praelatus detegeretur tandem per multos annos vixisse in hæres, & excommunicatione, tunc enim ex alia opinione, reuocanda essent omnia eius acta, vnde multum læderetur bonum publicum. Et quamuis Calderin. vbi supra, vt notat Panorm. in d. c. ad probandum, num. 15. limitet hoc nisi is, in cuius fauorem actus ille publici officij gestus fuit sciebat facientem excommunicatum, & voluntariè sibi communicauit in actu illo; tunc enim vult, quod licet communi opinione haberetur pro non excommunicato, & actus in se teneat propter communem opinionem; iustus est tamen, quod irriteretur in odium voluntariè suscipiens a tali scienter, vt puniatur in eo, in quo peccauit, 1. quæst. 1. cap. si qui episcopi. Nauarrus tamen vbi supra, absolute docet valere excommunicationem, etiam si lata sit ab eodem excommunicato in fauorem illius, qui sciret eum esse excommunicatum. Ego autem existimo, quod excommunicatio etiam lata ab excommunicato publico, qui publicum officium habet, & eius muneris, & officij ratione, atque auctoritate eam fert, valida erit, dummodo non sit denunciatus excommunicatus, nec notorius clerici percussor, hoc enim videtur mihi valde conforme Extrauag. *Ad emendanda scandala*. Martini V. cum præfertim valor huius sententiæ non tam fauet excommunicatori, quam bono publico.

ADDITIO.

* Adde An autè Iudex occultè excommunicatus peccet mortaliter excommunicans, vel aliter iudicans subditos, posset hic opportunè quaeri. Et quidem S. Tho. sensit olim in 4. sentent. iudicem mortali peccato infectum iudicando peccare mortaliter: quam tamen sententiam postea modo ratur oppositum docuit 2. 2. q. 60. art. 2. ad 3. Vix tamen a peccato veniali immunis erit, quod docet Nauar. rubr. de Iudicijs, num. 42. Sed cum in casu, de quo quaeritur hic adiuncta sit etiam censura, quæ priuat vsu iurisdictionis quantuncunque illa irretitum, dicendum erit illum peccare mortaliter, vt in specie not. Sot. in 4. dist. 22. q. 1. artic. 4. Caiet. in sum. Verbo, excommunicatio in fin. Salon. de Iustitia to. 1. qu. 67. art. 1. controuer. 3. concl. 1. limitando tamen hoc dictum fallere, quando ipse excommunicatus nõ est in mora petendæ absolutionis, quinimmo eam pro viribus procurat; & ita in specie docet Philiar. 1. 3. c. 15. p. 1.

publico. Ex dicta enim constitutione habetur, quod in his quæ procedunt a publico officio, excommunicatus interim toleratus vitandus non est ante denunciationem, etiã ab his, qui sciunt eum excommunicatum esse. In his autem quæ procedunt a privata auctoritate, alia ratio est: Nam ea constitutio nihil iuris ipsi excommunicato tribuit, immo iura vetera quoad potestatem ipsius excommunicati, quatenus persona privata est, manent illa adhuc ante denunciationem, unde Innocent. & Panormit. in dicto c. veritatis, num. 47. & idem Innocent. in cap. cum dilectus, de consuetud. & in cap. consideramus, & in cap. cum Vintonienſis, de elect. & in cap. gratum, de postulat. prelat. & Ioan. Andr. in cap. primo, de reſcriptis lib. 6. & Calderin. in dicta disputat. quæ incipit. Excommunicatus, & Couar. in dicto. §. 7. num. 9. §. Quid autem respondendum, expresse docent, quod quæ sunt ratione privati iuris, & officii, vt eligere, præsentare, seu conferre beneficium non valent, siue sint gesta a publico excommunicato, siue a tolerato, & iura quæ distinguunt inter excommunicatum publicè, & occultè, procedunt in his, quæ geruntur ratione publici officii, & hoc ratione publicæ utilitatis. Hinc ad iura in contrarium allata communiter respondent, procedere in excommunicatis non toleratis, & quidem capit. audiuimus, 24. quaest. 1. non agit de excommunicato occulto, sed de heretico manifesto, vt Innocent. in d. cap. si verè, nume. 3. de sent. excommunic. docet, iam enim Papa, qui longissime abſuit, hereticum eum esse nouit. Et quamuis occultè excommunicatus extra communionem ecclesie sit, quoad participationem suffragiorum ecclesie, quibus per excommunicationem priuatur, quandiu tamen nec notorius, nec denunciatus sit, iurisdictionis vsu non priuatur quoad alios, & ideo extra ecclesiam quoad hoc non est, ex Extrauag. Martini Quinti, de uitanda ſcandalala. Vnde, excommunicatione ab huiusmodi lata, valida cenſeri debet. Ex quibus etiam constat, falli Ledesin. dum putat, excommunicati ſententiam in foro exteriori ligantem, in fauorem esse ipsius excommunicantis, iam enim est, non in sui fauorem, sed in bonum publicum esse. Ex hoc fundamento.

36 *Primo* infertur, Quod Episcopus, aut alius iurisdictionem ecclesiasticam in foro exteriori habens, excommunicatione maiori excommunicatus denunciatus, aut notorius clerici percuſor, quemquam excommunicare valde non possit. Dixi [maiori excommunicatione.] Nam minori excommunicatione ligatus, siue publicus, siue occultus sit, validè ſententiam excommunicationis in suos ſubditos ferre potest: cum talis, ea quæ iurisdictionis sunt, exercere non prohibeatur, argum. cap. ſin. de cler. excommunic. minif. & docet Panormit. in cap. duobus, de ſent. excom.

37 *Secundo* infertur, Vicarium Episcopi excommunicati denunciati, validè excommunicare non poſſe, vt Innocent. IV. in c. 1. & ibi gloſſa, de offic. vicar. lib. 6. ſtatuit, & idem habet Rota de caſ. 4. de offic. vic. in nouis. Ratio est: quia cum vicarii iurisdictione ab Episcopi sui iurisdictione dependeat, ceſſante iurisdictione Episcopi etiam & vicarii iurisdictione ceſſat. Quod idem de cuiuscunque prelati vicario, seu vicem gerente in simili caſu dicendum est, argu. d. c. 1. Sicut nec vicarius prohibente Episcopo suo aliquem excommunicare valet, argum. capituli, Quia plerique, de offic. ordin.

38 *Tertio* infertur, Nò valere excommunicationem ab inferiore latam, cui id a superiore suo fuit prohibitum, arg. d. c. Quia plerique, & ibi gloſſa, in verb. Attingi. Sicut neque si appellatione vsus iurisdictionis alicui interdicitur sit (vt pote fit, in quem cenſuram ferre vult, antequam eam terat, legitimè appellei) validè poterit illum poſtea excommunicare, quia appellatione hac, iurisdictionis vsus ſuſpenſus est. c. si a iudice, de appell. lib. 6. & ibi gloſſa in verb. Terneris. Quod idem de ſuſpensione, & interdictione ſentiendum est, arg. c. Quærenti, de verb. ſignif. & expresse docet gloſſa, in cap. licet, verb. excommunicationis, de ſent. excom. lib. 6.

39 *Quarto* infertur, Episcopo in hoſtium manibus existente, vicarium eius excommunicare non poſſe, donec Episcopo

pus libertati reſtituatur; Sed Capitulum in hoc euentu excommunicare, & alia facere debet cap. si Episcopus, & ibi gloſſa, de ſupp. neg. præl. lib. 6. Quod idem de delegato, & ſubdelegato ob paritatem rationis ſentiendū est; cum horum iurisdictione a delegantis iurisdictione dependeat, vt inferius dicetur; vnde impedito vsu iurisdictionis in ipſo, in illis etiam impeditis cenſetur, vt communiter DD. in c. licet, de offic. deleg. & Vgol. de cenſur. eccl. Tab. 1. cap. 2. §. 23. notant. Siue igitur ex aliqua ex cauſis prædictis, siue quia is, in quem index excommunicationis ſententiã ferre, vult, ipſam recuſet, (acta enim a iudice recuſato non valent, argum. ca. Quoties, & ibi gloſſa, in verb. appellent, 2. q. 6.) iurisdictionis vsus impediatur, excommunicatio, aut alia cenſura lata nulla cenſetur; dummodo impedimentum illud manifestum fuerit.

De varijs modis quibus iurisdictione acquiritur. Cap. VI.

S V M M A R I V M.

- 1 Iurisdictione ad ferendam cenſuram neceſſaria quot modis acquiritur.
- 2 Iurisdictione ordinaria quid ſit.
- 3 Papa, Chriſtianos oēs totius mundi excommunicare pot.
- 4 Papa in iurisdictione ordinaria tam contentioſa, quam voluntaria, cum omnibus Prelatis concurrit.
- 5 Legatus à latere, seu Nuncius Apoſtolicus, index ordinarius est, & omnes homines ſue prouinciæ excommunicare, & alijs cenſuris conſtringere poteſt.
- 6 Patriarchæ, Archiepiſcopi, atque Epicoſci, ſingulos ſuarum diaceſum homines excommunicare poſſunt.
- 7 Administrator generalis eccleſiæ Cathedralis a Papa datus, ſicut Epicoſcus electus, & confirmatus, excommunicare valet.
- 8 Vicarius Patriarchæ, Archiepiſcopi, necnon Epicoſci, index ordinarius est, & in homines ſue diaceſis excommunicationis ſententiã ferre poteſt.
- 9 Vicarius Archiepiſcopi præſente Archiepiſcopo in ſua prouincia, an ſuffraganeos excommunicare poſſit.
- 10 Vicarius ad formam Concilij Trid. a Capitulo electus, excommunicare poteſt.
- 11 Cardinalis ſibi ſubiectos in eccleſia, cuius titulum habet, excommunicare valet.
- 12 Eccleſiam ad aliquem plenum iure pertinere, quid ſit.
- 13 Abbates excommunicationis ſententiã in Regulares ſibi ſubiectos ferre poſſunt.
- 14 Capitulum eccleſiæ Cathedralis, ac aliarum eccleſiarum inferiorum, Sede vacante, & mortuo ſuo Epicoſco, excommunicare poteſt.
- 15 Epicoſco mortuo, Capitulum in iurisdictione tam ſpiritualium, quam temporalium, ſuccedit.
- 16 Prelatus, & Capitulum vnum corpus conſtituunt.
- 17 Collegia ab eccleſia approbata iurisdictionem ordinariam habent, & excommunicare poſſunt.
- 18 Collegium quidnam ſit.
- 19 Collegium, vt validè excommunicationis ſententiã ferat, quænam requirantur.
- 20 Concilium non ſolum Generale, ſed etiam Prouinciãle, ac diaceſanum excommunicare, & leges ferre, ac ſtatuta condere poteſt.
- 21 Sacerdotes ſimplices, & parochiales da iure communi excommunicare non poſſunt, & quare.
- 22 Beneficium curatum quodnam proprie dici debeat.
- 23 Epicoſci olim Sacerdotes appellati ſunt, & quàm obrem.
- 24 Sacerdos nomen eſt honoris, & dignitatis.
- 25 Excommunicandi poteſtas per ſuperioris delegationem acquiritur.